

ОБ'ЄКТИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

м.Вінниця

ПАСПОРТ

I. НАЙМЕНУВАННЯ ОБ'ЄКТА :

БУДИНОК БІБЛІОТЕКИ ІМ. ТІМІРЯЗЄВА

II. ВИД ПАМ'ЯТКА АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ

III. ТИП СПОРУДА

IV. КАТЕГОРІЯ ПАМ'ЯТКИ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ

ДАТУВАННЯ ПАМ'ЯТКИ 1907р. , 1933р., 1955р.

МІСЦЕ ЗНАХОДЖЕННЯ м. Вінниця, вул. Соборна, 73

ОХОРОННИЙ № ПАМ'ЯТКИ 373-М

У К Р А Ї Н А

ПАСПОРТ

об'єкта культурної спадщини

Будинок бібліотеки ім. Тімірязєва

(найменування об'єкта)

вид	тип	категорія пам'ятки
Архітектура та містобудування	Споруда	Місцевого значення

1. Дата утворення об'єкта:

I етап - 1907 р., II - 1933-1936-ті рр., III - 1946-1955-ті рр.

2. Місце знаходження об'єкта:

Вінницька область, м. Вінниця, вул. Соборна, буд. 73

3. Охоронний № пам'ятки:

373-М

4. Дата і № рішення, відповідно до яких об'єкт узятो на державний облік та визначено категорію пам'ятки:

Рішення голови Вінницької обласної держадміністрації від 25.07.97 р. № 248

5. Наявність охоронних дошок, охоронних знаків, інших інформаційних написів, позначок:

Охоронних дошок, охоронних знаків - немає. Меморіальна дошка Герою Радянського Союзу Філіповському Івану Митрофановичу. Барельєф Кирила та Мефодія з пам'ятною дошкою – слов'янським просвітителям та засновникам слов'янської абетки

6. Власник:

Комунальна власність

7. Користувач:

Обласна універсальна наукова бібліотека ім. К.А. Тімірязєва

8. Охоронний договір:

від 10.01.2006 р. № 23, укладено з Управлінням містобудування і архітектури Вінницької міської ради з обласною універсальною науковою бібліотекою ім. К.А.Тімірязєва. Директор – Циганюк В.Ф.

9. Функціональне використання:

сучасне	первісне	інші (протягом часу існування об'єкта)
Обласна універсальна наукова бібліотека	Бібліотека міська	-

10. Історичні дані про об'єкт:

Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. Тімірязєва розпочала свою роботу 2 (15) лютого 1907 р. як міська ім. М.В.Гоголя у спеціально збудованій одноповерховій споруді за проектом міського архітектора Г.Г.Артинова, маючи у своєму фонді 6,4 тис книг.

Питання про відкриття та будівництво міської бібліотеки дебатовалось у Міській Думі на протязі 15 років, і лише в 1902 р. було розпочато, а в 1907 р. – закінчено будівництво одноповерхової будівлі.

Після 1917 р. бібліотека стає центральною міською, а пізніше – центральною окружною, у 1925 р. – їй присвоєно ім'я К.А. Тімірязєва, у 1934 р. – отримує статус обласної, з 1966 р. вона стає науковою, а з 1983 р. – універсальною.

За проектом архітектора-художника Л.О. Черленіовського в 1933-36 рр. минулого століття виконано розширення будівлі, яке складалося з прибудови двоповерхового будинку до існуючої одноповерхової будівлі, що була повністю розташована по центральній вулиці, та надбудови другого поверху над існуючою спорудою. А триповерхова прибудована виконується Г-подібно, впритул до житлового будинку по вул. 9-го Січня (нині вул. Арх. Артинова), при цьому рішенні автор отримує кутове завершення квартальної периметральної забудови вулиць – 9-го Січня(н. Арх. Артинова) та Леніна(н.Соборної).

Після завершення будівництва в 30-х роках 20ст. будинку харчової промисловості (нині будинок облдержадміністрації), будинку кінотеатру ім. Коцюбинського, будівлі бібліотеки ім. Тімірязєва, місто отримує архітектурно сформоване перехрестя вул. Соборної та Арх. Артинова.

Приміщення існуючої споруди бібліотеки функціонально пов'язані з загальним планувальним рішенням прибудови та надбудови. При цьому існуючи приміщення задіяли під розміщення відділу для дітей.

Директором бібліотеки в 30-х рр. був Т. Фірбер, який приймає активну участь в складанні завдання для проєктантів та в його обговоренні проєкту розширення бібліотеки на засіданнях науково-технічної ради при Облкомунгоспі.

Будівництво бібліотеки припадає на час коли Вінниця перетворюється

на обласний центр, об'єднуючи колишню Подільську губернію, частину Херсонської, Київської та Волинської губерній. Що відповідно слугувало поштовою для ^{зросту} населення міста. В 30-х рр. у місті Вінниці нараховується близько 100 тис. чол. населення. ^{в процесі}

Під час Вітчизняної війни будівля обласної бібліотеки зазнала значних руйнацій. В 1943 році, при відступленні, німцями було зруйновано багато споруд в центральній частині. У Вінниці на момент звільнення залишалося трохи більше 27 тис. населення, з них працездатних – 2,6 тис. В першу чергу ^{встановленню} підлягало житлові будинки. Місто поступово відбудовувалося завдяки зусиллям громадян.

Відбудова будинку бібліотеки була завершена в 1955 р., за проектом архітектора С.І. Рабіна. Планувальне рішення передвоєного плану приміщень бібліотеки було відбудовано майже без змін. Будинок не просто відбудовано, а й розширено ^{площі приміщень} за рахунок надбудови 4-го аттикового поверху.

Під час відбудови бібліотеки активну участь приймав колектив бібліотеки під керівництвом І.М. Філіповського, який працював директором бібліотеки в період з 1952 по 1973 рр.

При виконанні реконструкції фасаду у 2005 р. було відкрито кладку стіни будівлі старої бібліотеки (арх. Г.Артинова) будівництва 1907 р.

У 2005р. на фасаді Вінницької універсальної наукової бібліотеки встановлена меморіальна дошка Герою Радянського Союзу Філіповському Івану Митрофановичу та барельєф рівноапостольним Кирилу та Мефодію з пам'ятною дошкою – слов'янським просвітителам і засновникам слов'янської абетки.

Обласна наукова бібліотека ім. Тімірязєва сьогодні, це провідний сучасний просвітницький, культурний, інформаційний, науково-дослідний центр, депозитарій краєзнавчої літератури, потужне книгосховище, яке налічує майже один мільйон примірників документів всіх типів на різних носіях інформації.

11. Відомості про сучасний стан об'єкта:

Розташування об'єкта і його роль у навколишньому середовищі	Цегляний чотириповерховий тинькований будинок розташований на лінії забудови вулиць Соборної та Арх.Артинова. Кутове розташування та архітектурно-об'ємне вирішення будівлі бібліотеки формує перехрестя вулиць Соборної та Арх. Артинова. Архітектурно-об'ємне вирішення будинку бібліотеки належить до перехідного періоду в архітектурі від неокласицизму до конструктивізму та належить до категорії опорної забудови, яка відіграє важливе архітектурно-містобудівне значення для центральної частини міста.
Ландшафт	Характер ландшафту – рівнинний. Територія має регулярне озеленення листяних порід в системі благоустрою вулиці.

Опис об'єкта	<p>За функціональною типологією – громадська будівля.</p> <p>Будинок Г-подібний у плані з закругленим кутом акцентованим головним входом по I-му поверху, що виходить на перехрестя вулиць Соборної та Арх. Артинова.</p> <p>Архітектура фасадів лінійна в композиції, асиметрична (за рахунок різних за довжиною крил відносно головного входу та наявністю ризаліту на фасаді з боку вулиці Соборної, який виник при надбудові в 30-х роках 20ст. над одноповерховою спорудою бібліотеки 1907 року).</p> <p>Будинок збудовано у 1936р. триповерховим. В повоєнні часи при його реконструкції було виконана надбудова четвертого аттикового поверху. Четвертий поверх виконано як завершення над карнизом третього поверху, з дотриманням стильових та загальних пропорцій будівлі. Є підвал під частиною будівлі. Фасади отиньковані. Планування багатоканерне (частково коридорне). Приміщення надбудови та прибудов функціонально пов'язані з первісним ядром будинку.</p> <p>Фасади виконанні в стилі неокласицизму характерному на поч. 20ст., композиція яких акцентована на тричастному наділі згрупованих прямокутних вікон, притаманному стилю класицизму. Перший поверх будівлі, підкреслено як і цоколь, з горизонтальним рустом. Середня фасадна частина (2-й та 3-й поверхи), виконана у великому пілястровому ордері, який розмежує групи потрійно згрупованих, різних за висотою, прямокутних вікон, що завершується у вигляді повного антаблемента <u>плиточного</u> характеру карнизу з барельєфним фризом.</p> <p>Над головним входом, замість козирка, прямий сандрик на фігурних консолях.</p> <p>Фасад будинку бібліотеки, строгим ритмом прямокутних вікон, площинним за пластикою фасадом та його загальним раціоналістичним вирішенням, віщує перехід до наступної фази стилістичного розвитку – конструктивізму.</p>
Перебудови, втрати й історичні нашарування	<p>За проектом архітектора - художника Л.О.Черленіовського в 1933-36 рр. минулого століття виконано розширення будівлі бібліотеки, яке полягало в прибудові двоповерхового будинку до існуючої будівлі, впритул до житлового будинку по вул. 9-го Січня, та надбудови другого поверху над існуючою</p>

	<p>спорудою по вул. Леніна.</p> <p>Під час Вітчизняної війни будівля обласної бібліотеки зазнала значних руйнацій, залишилися лише стіни і деякі перекриття.</p> <p>Відбудова будинку бібліотеки була завершена в 1955 р., за проектом арх. С.І. Рабіна. Будинок бібліотеки не просто відбудовано, а збільшено площу будівлі за рахунок надбудови четвертого атиткового поверху. Планувальне рішення передвоєнного плану приміщень бібліотеки було відбудовано майже без змін.</p> <p>При виконанні реконструкції фасаду у 2005 р. було відкрито кладку стіни будівлі старої бібліотеки будівництва 1907 р.</p>
Наявність творів мистецтва та їх опис	На території об'єкта, в межах об'єкта, твори мистецтва, що мають художню цінність відсутні.
Опис території об'єкта	Будівля бібліотеки не має окремої території. Пам'ятка розташована в житловому кварталі і має спільну територію з існуючими житловими будинками, що розташовані впритул з боку вулиць Соборної та Арх. Артинова.
Загальна оцінка технічного стану об'єкта, дата, № акту технічного стану	<p>Загальний стан будівлі задовільний.</p> <p>Загальний стан внутрішніх архітектурно-конструктивних і декоративних елементів пам'ятки і внутрішнього декоративного оздоблення задовільний.</p> <p>Акт технічного стану, як додаток до охоронного договору № 23 від 10 січня 2006 р.</p>
Наявність інженерних мереж та інженерного обладнання	На території є зовнішні мережі каналізації, газопостачання, водопостачання, електропостачання, тепlopостачання. Споруда бібліотеки оснащена усім необхідним інженерним обладнанням для її експлуатації за призначенням.
Дата і № довідки про майнову цінність об'єкта, найменування організації яка провела оцінку, вартість в грн.	Майнову цінність не визначено

12. Перелік складових (для комплексу (ансамблю), визначного місця):

--

13. Територія об'єкта:

Площа території об'єкта	Площа ділянки землекористування для експлуатації будівлі пам'ятки, виходячи з наявної містобудівної ситуації та розрахунку при будинкової території на сьогодні не визначена
Опис меж території об'єкта	<p>Враховуючи, що будинок бібліотеки знаходиться в існуючій забудові, яка історично склалася на протязі минулого століття, окремої території будівля пам'ятки не має.</p> <p>Навколо будинку знаходиться територія спільного користування з поряд розташованим житловими будинками.</p>

14. Оцінка антропологічної, археологічної, естетичної, етнографічної, історичної, мистецької, наукової чи художньої цінності об'єкта:

Якості об'єкта завдяки яким він набуває культурної цінності як пам'ятка	Архітектурно-об'ємне вирішення будинку бібліотеки належить до перехідного періоду в архітектурі від неокласицизму до конструктивізму та належить до категорії опорної забудови, яка відіграє важливе архітектурно-містобудівне значення для центральної частини міста, завдяки чому будівля набуває культурної цінності як пам'ятка архітектури та містобудування місцевого значення.
---	---

15. Зони охорони пам'ятки:

Організація-розробник науково-проектної документації	Управління містобудування і архітектури Вінницької міської ради, вул. Пушкіна, 38
Дата розробки науково-проектної документації	1997 р.
Дата і № документа про затвердження науково-проектної документації	Розпорядження голови Вінницької облдержадміністрації від 25.07.97 р. № 248
Короткий опис меж зон охорони із зазначенням площі кожної зони	Комплексна охоронна зона межує із проїжджою частиною вул. Соборної і охоплює корпуси пам'яток, що розташовані поряд в щільній забудові вул.Соборної(75,79, 81, 85). В тому числі і корпус будівлі бібліотеки.
Охоронний режим	Відповідний режим за нормативом

16. Наявність науково-дослідної та науково-проектної документації на об'єкт:

Найменування документації	Рік розроблення	Автор (організація)	Місце зберігання, інв. №
1. "Капітальний ремонт бібліотеки ім. Тимирязева в г.Віннице"	1989г.	Укржилремпроект г.Вінниця	архів Вінницький філіал "НДІпроектреконструкція"
2. "Ремонтно-реставраційні роботи по опоряженню фасадів"	2005р.	Вінницький філіал "НДІпроектреконструкція"	там же

17. Дослідницькі й реставраційні роботи на об'єкті:

Найменування робіт	Рік проведення	Замовник	Виконавець	Підрядна організація
ремонтно-реставраційні роботи на фасадах	2006р.	Управління культури та туризму облдержадміністрації	ТОВ "МУР"	ТОВ "МУР"

18. Основні джерела відомостей про об'єкт:

Археологічні матеріали	
Іконографічні матеріали	Листівки із зображенням м.Вінниці – видання 1904 - 1956рр.
Архівні матеріали	1. ОДА, Ф. 230, оп.1, спр.873, 1043 2. ОДА, Ф. Р-968, оп.1, спр. 11 3. ОДА, Ф. Р- 967, оп. 1 , спр. 114
Бібліографічні матеріали	1. О.Бируля. Архітектурна історія Вінниці. 1930р. 2. Архітектура Радянської України. 1940р. №7 3. Вся Вінниця. Литературный художественный справочник и адресная книга на 1911г. 4. Вінниця. Історичний нарис. 1964р.

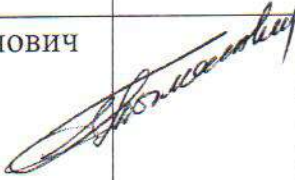

19. До паспорта додаються графічні матеріали та фотофіксація:

Найменування	Кількість	Дата виконання	Виконавець
Генеральний план(існуюча ситуація) М 1:500	1	2006 р.	УМіА
Викопіювання з архітектурно-опорного плану м.Вінниці. М 1:2000	1		УМіА

Обміри:			
Плани	1	2006 р.	Л.М.Денисова
Фотофіксація:			
Фото загального вигляду	4	2006 р.	Л.М.Денисова
Фото фрагментів	8	2006 р.	Л.М.Денисова
Фото деталей	1	2006 р.	Л.М.Денисова
Фото інтер'єрів	5	2006 р.	Л.М.Денисова
Інше	2 арк.		Л.М.Денисова

Паспорт склав:

Посада та назва організації	Спеціальність, кваліфікаційний рівень	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата складання
- Зав.відділу, Державний науково-дослідний інститут теорії та історії архітектури і містобудування (НДІТІАМ)	Архітектор	Тиманович Є.В.		2007р.
- Молодший науковий співробітник НДІТІАМ	Архітектор	Сорока К.О.		
- Начальник сектору охорони культурної спадщини УМіА Вінницької міської ради	Архітектор	Денисова Л.М.		

НДІТІАМ – Державний науково-дослідний інститут теорії та історії архітектури і містобудування

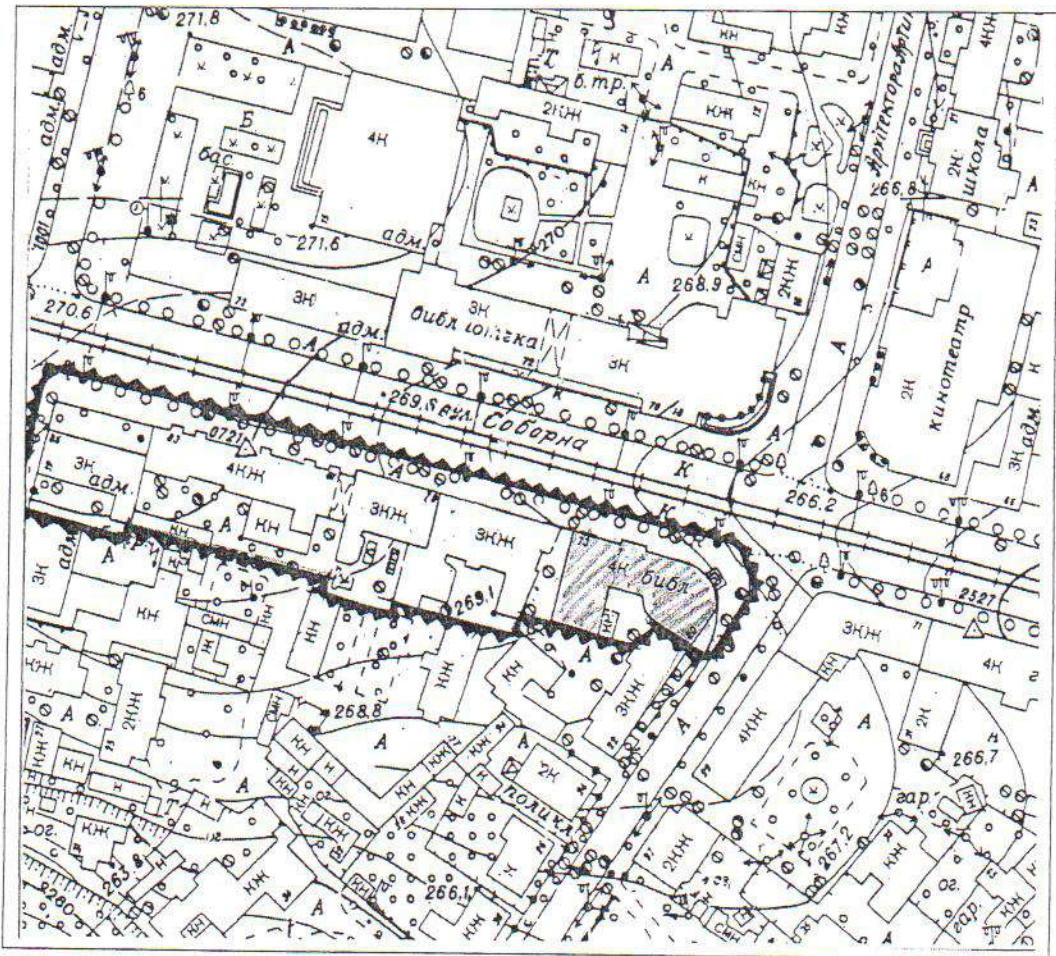
Керівник органу охорони культурної спадщини м.Вінниці

А.І.Литвинов

СИТУАЦІЙНИЙ ПЛАН
розташування пам'ятки
архітектури та містобудування
місцевого значення
БУДИНОК БІБЛІОТЕКИ ім. ТІМІРЯЗЄВА
по вул. Соборній, 73

Масштаб 1:2000

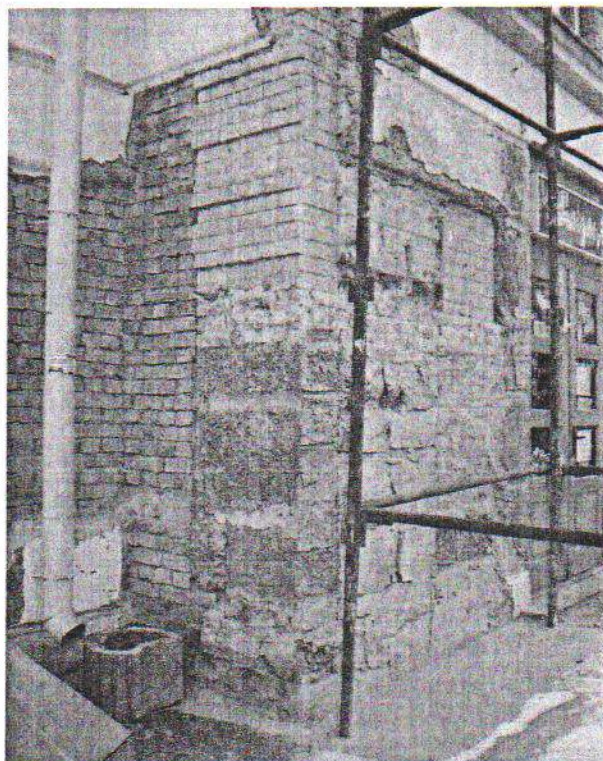

Пам'ятка архітектури та містобудування

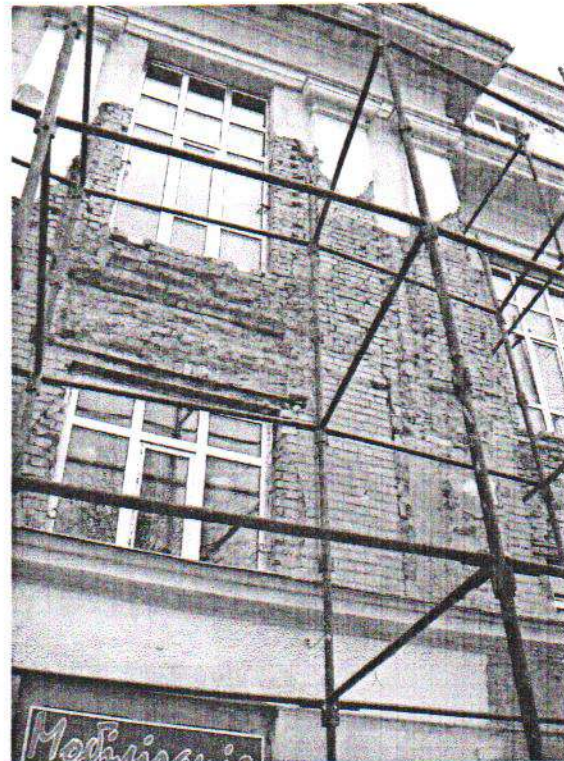

Межа охоронної зони

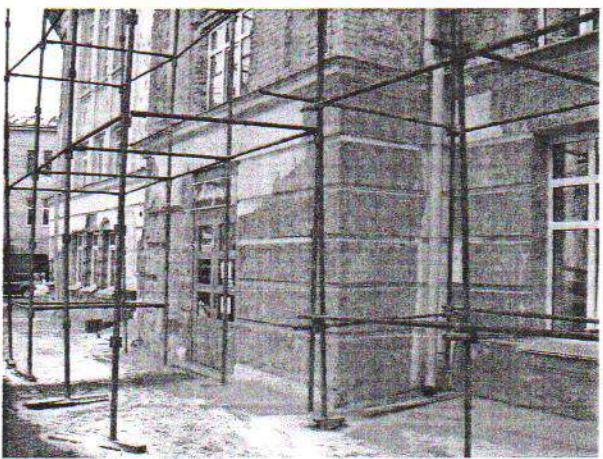
фотофіксація – 2006р.

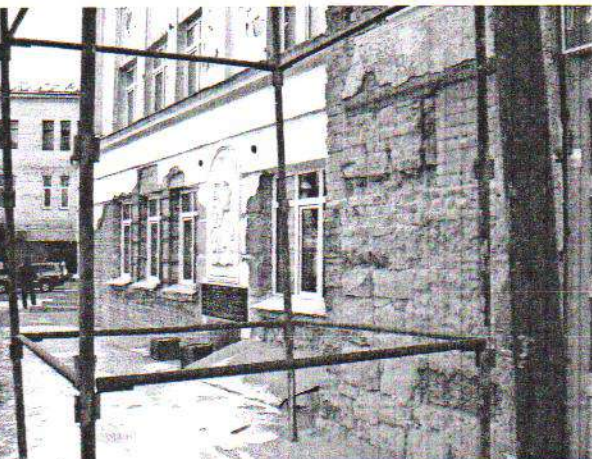
Фрагмент головного фасаду - 1910р.

Фрагмент надбудови – 1933р.

фрагмент головного фасаду

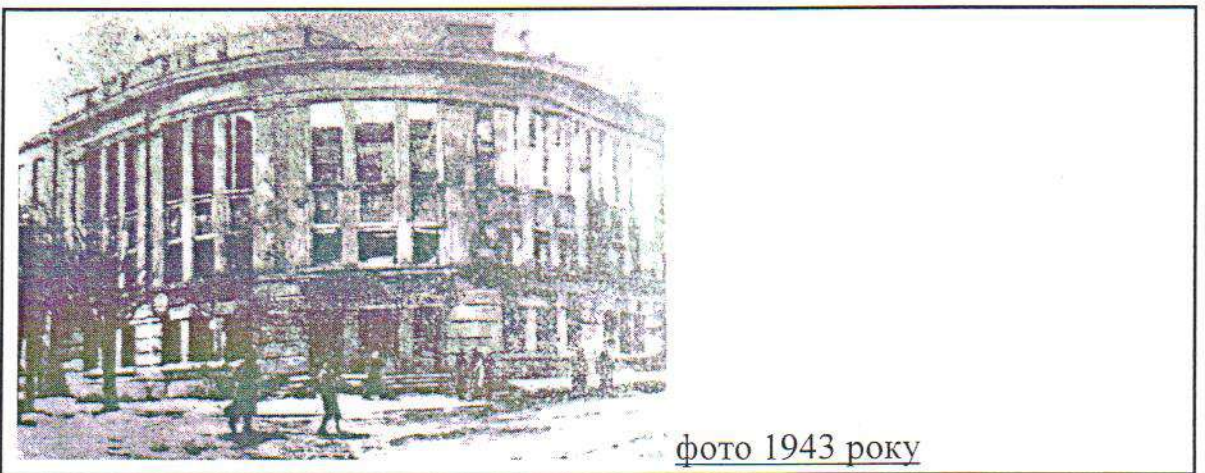
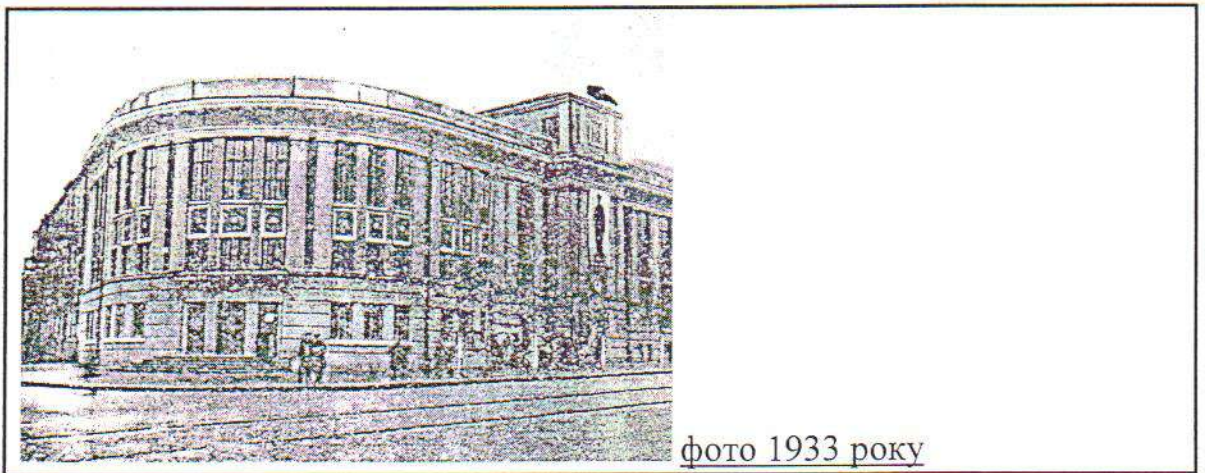
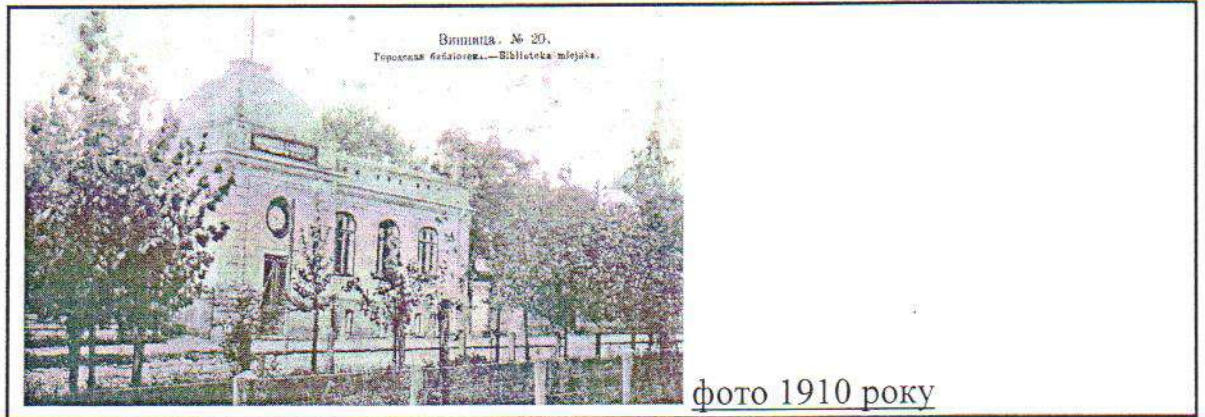
фрагмент головного фасаду

фотофіксація – 2007р.

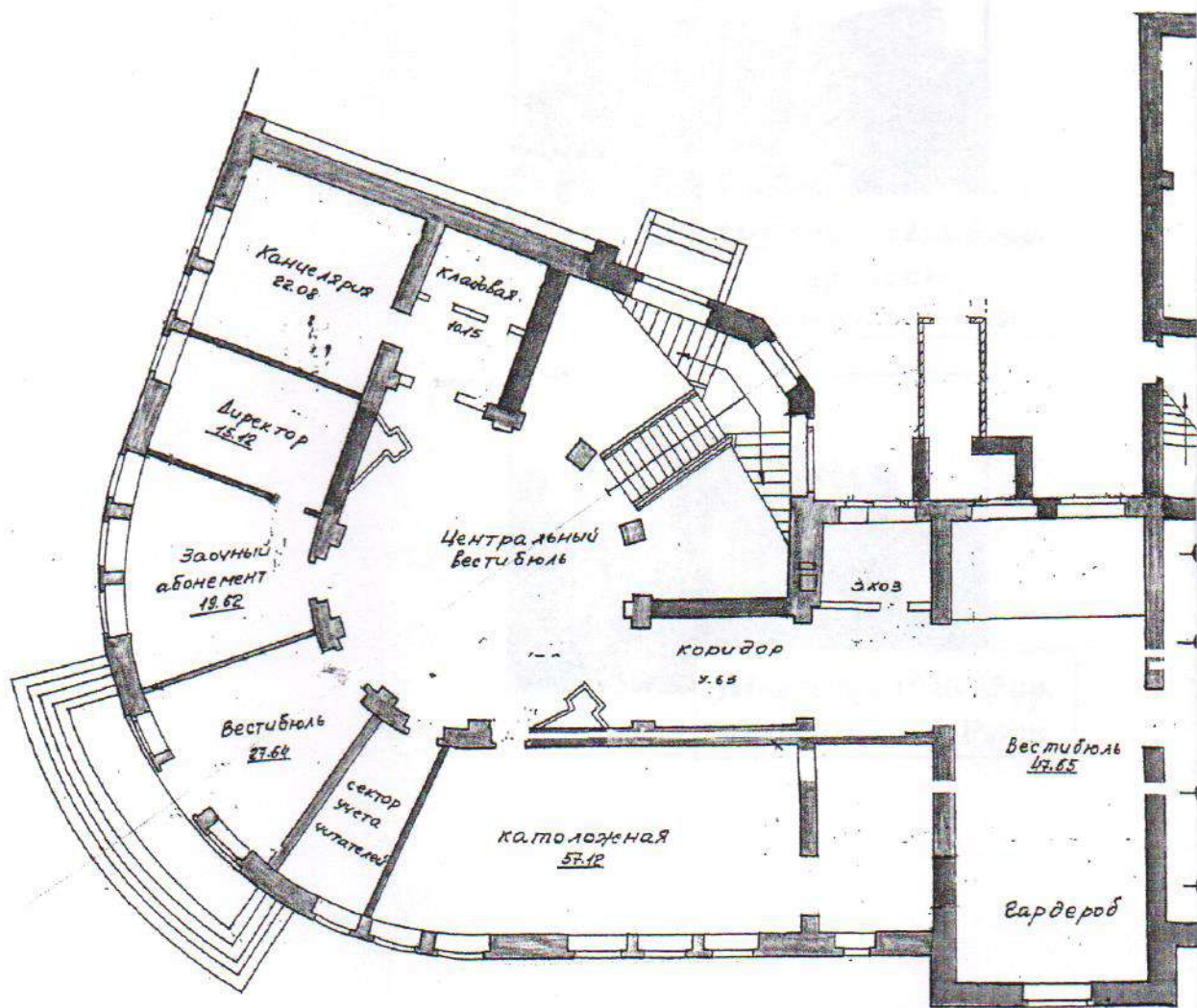
Головний фасад після виконання ремонтно-реставраційних робіт

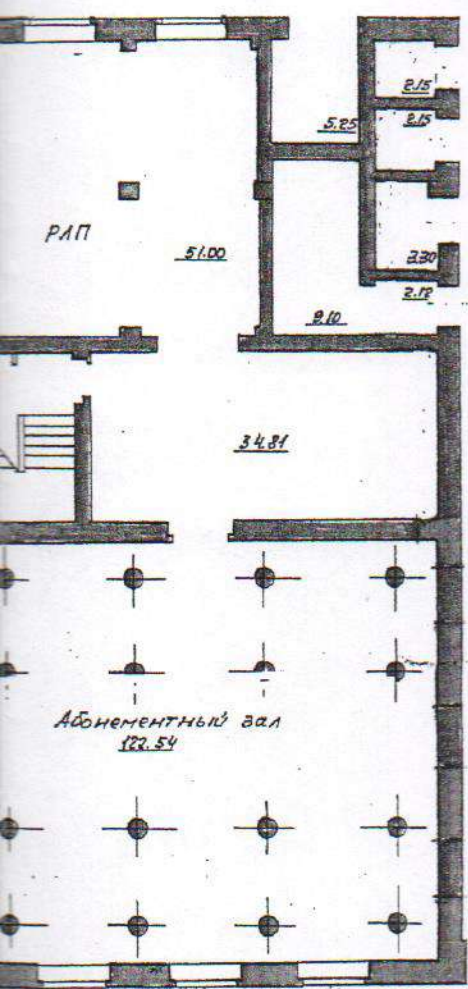
ФОТОФІКСАЦІЯ – “Будинок бібліотеки ім. Тімірязєва”

СХЕМАТИЧНИЙ ПЛАН БІБЛІОТЕКИ ІМ. ТІМІРЯЗЄВА
(ПАМ'ЯТКА АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ)
З НАНЕСЕННЯМ ЕТАПІВ БУДІВНИЦТВА, ДОБУДОВ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ

Й

I-етап - 1902-07рр.
архітект.- Г.Артинов

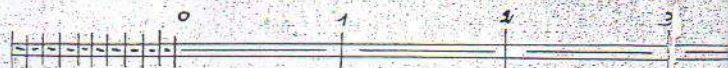
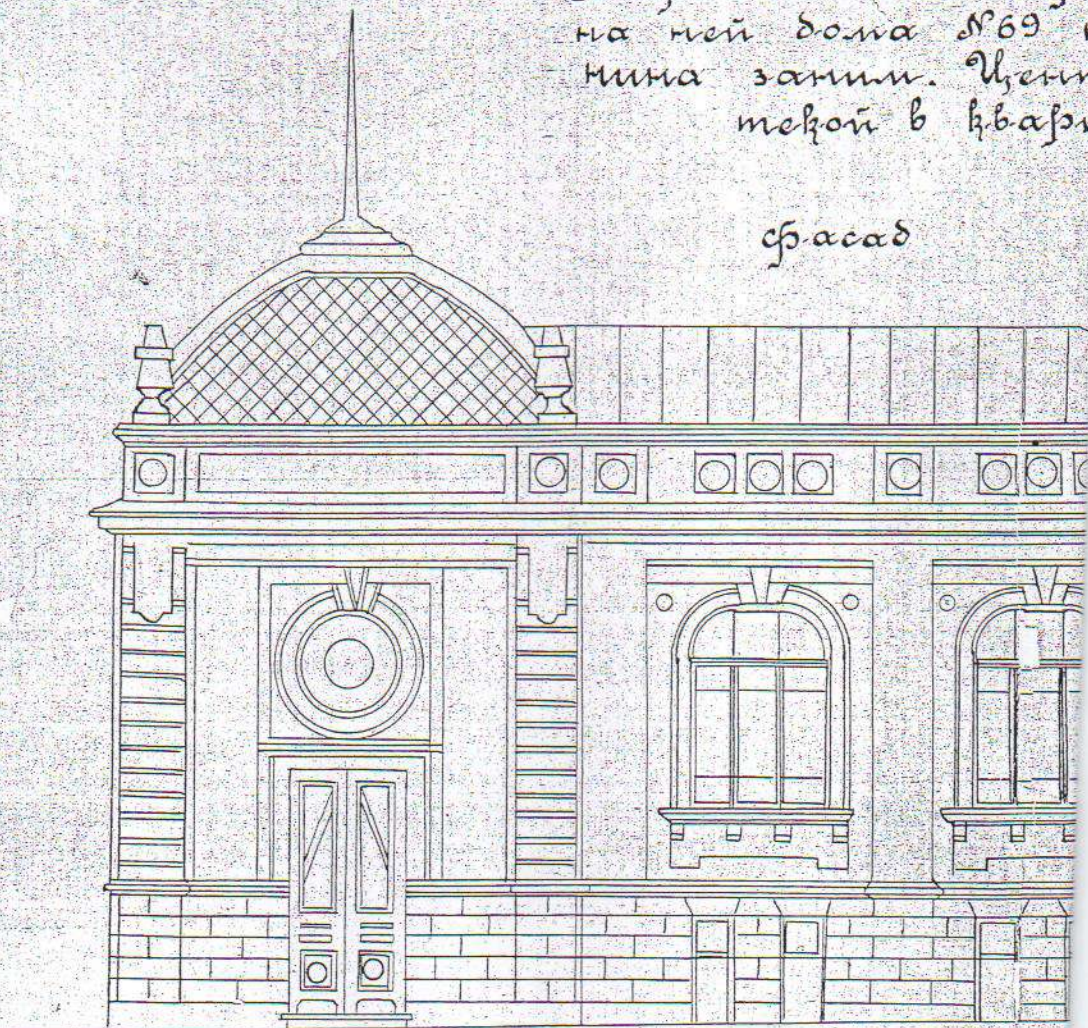
II-етап - 1933-36рр.
архітектор
Л.Чепленівський

III-етап - 1946-55рр.
архітектор - С.Рабін

Генеральный план усадебного дома №69 и
 мина здания. Усадьба
 №69 в квартале

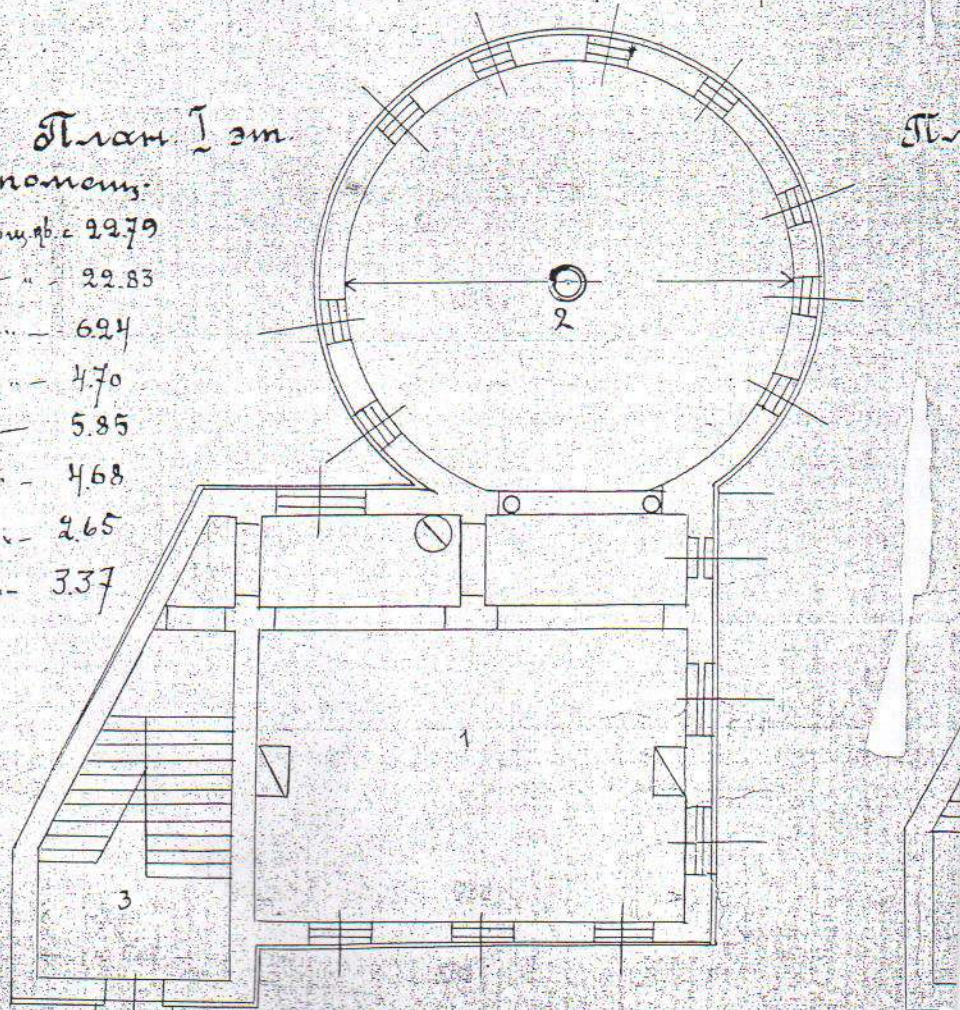
фасад

План 1 эт.

План

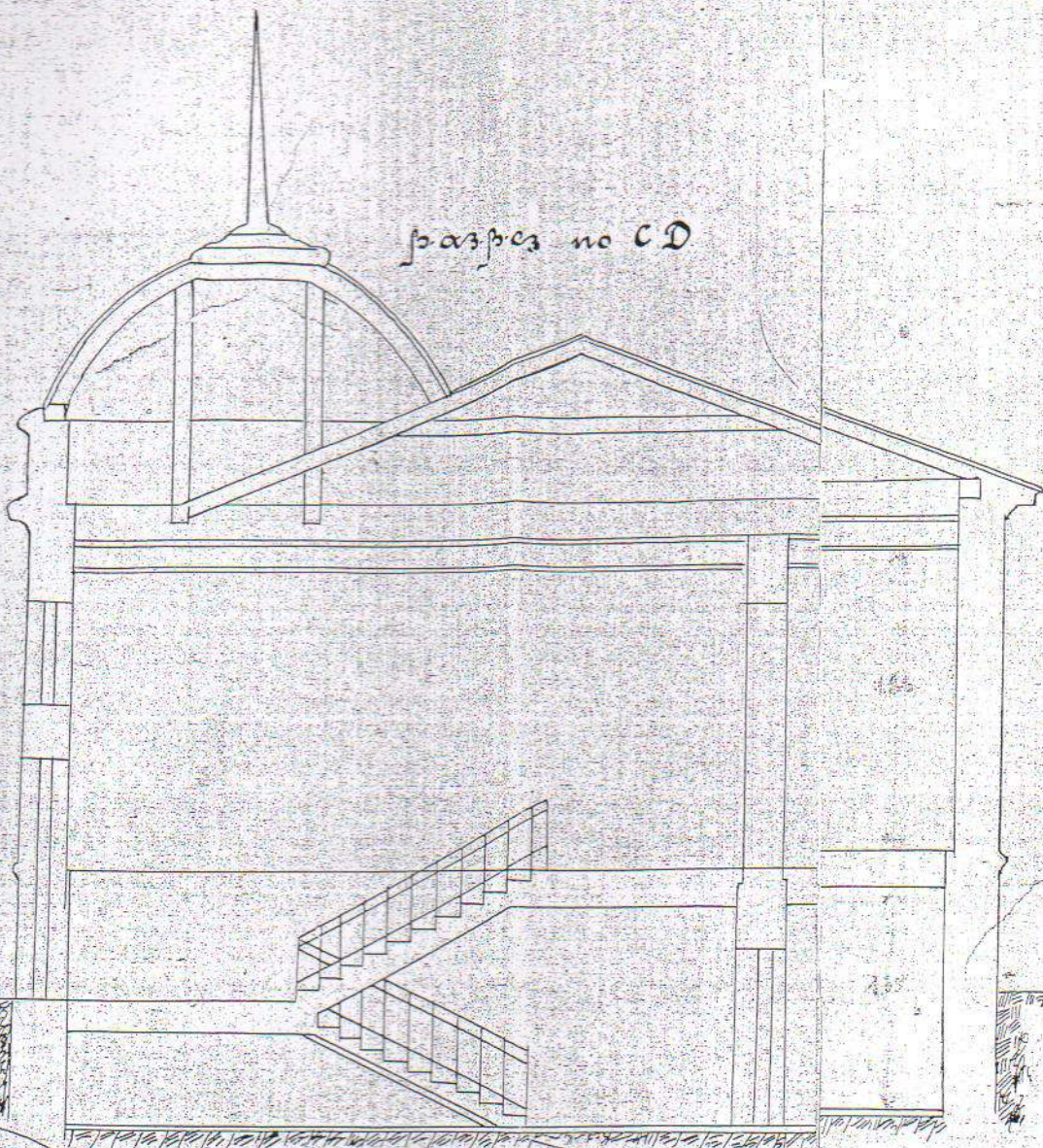
- итальянская постройка
- лестничная площадка 22.79
- охранительная " 22.83
- остановочная " 6.24
- Корридор " 4.70
- Канцелярия " 5.85
- Кабинет зав. " 4.68
- Кухня " 2.65
- Комн. барона " 3.37

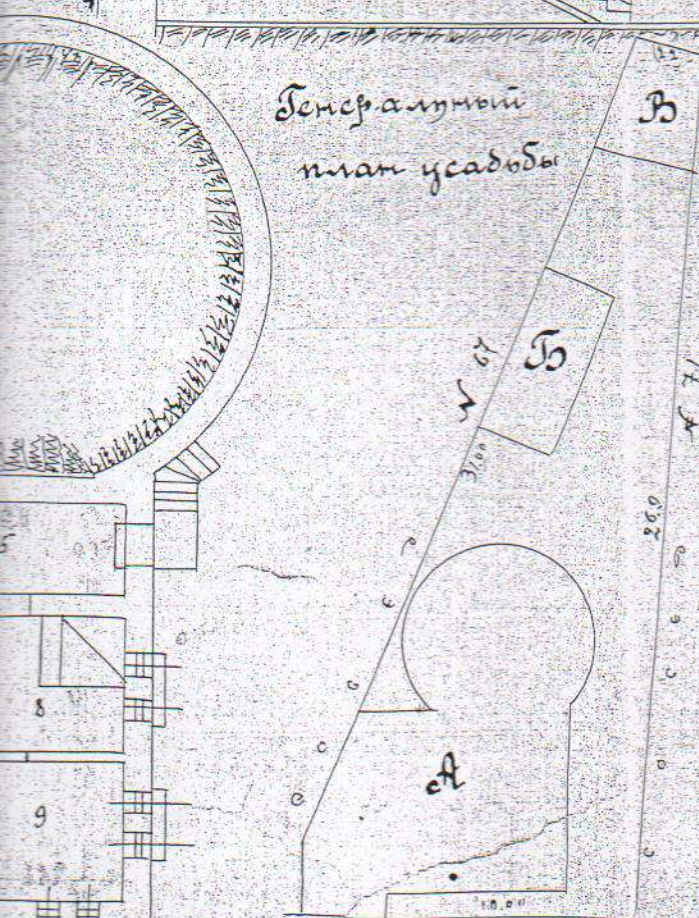

разрез по CD

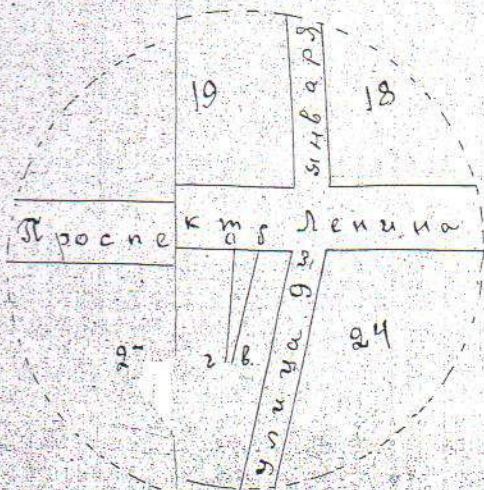
184

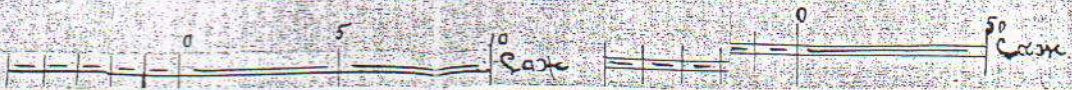
Генеральный
план усадьбы

Высоты кровли из плана
 2. Высоты с позад. усадьбы
 Чертыр. суб. пом. под мн. а д в з.

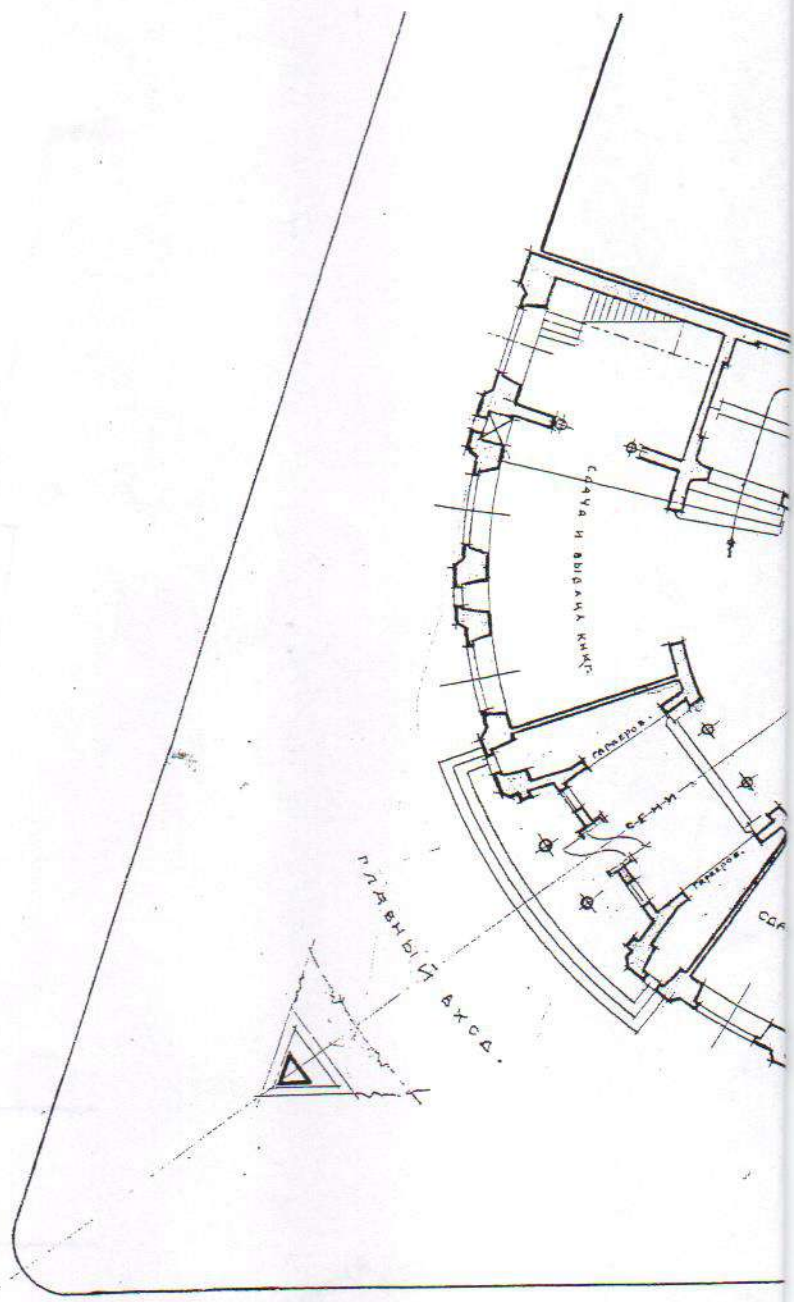
Проспект Ленина

ПРОЕКТ РАСШИРЕНИЯ БИБ-Л

Торговля с Заем-
ными книжками, книж-
ночная библиотека, про-
ект расширения
1/11/33 г.
Саулин

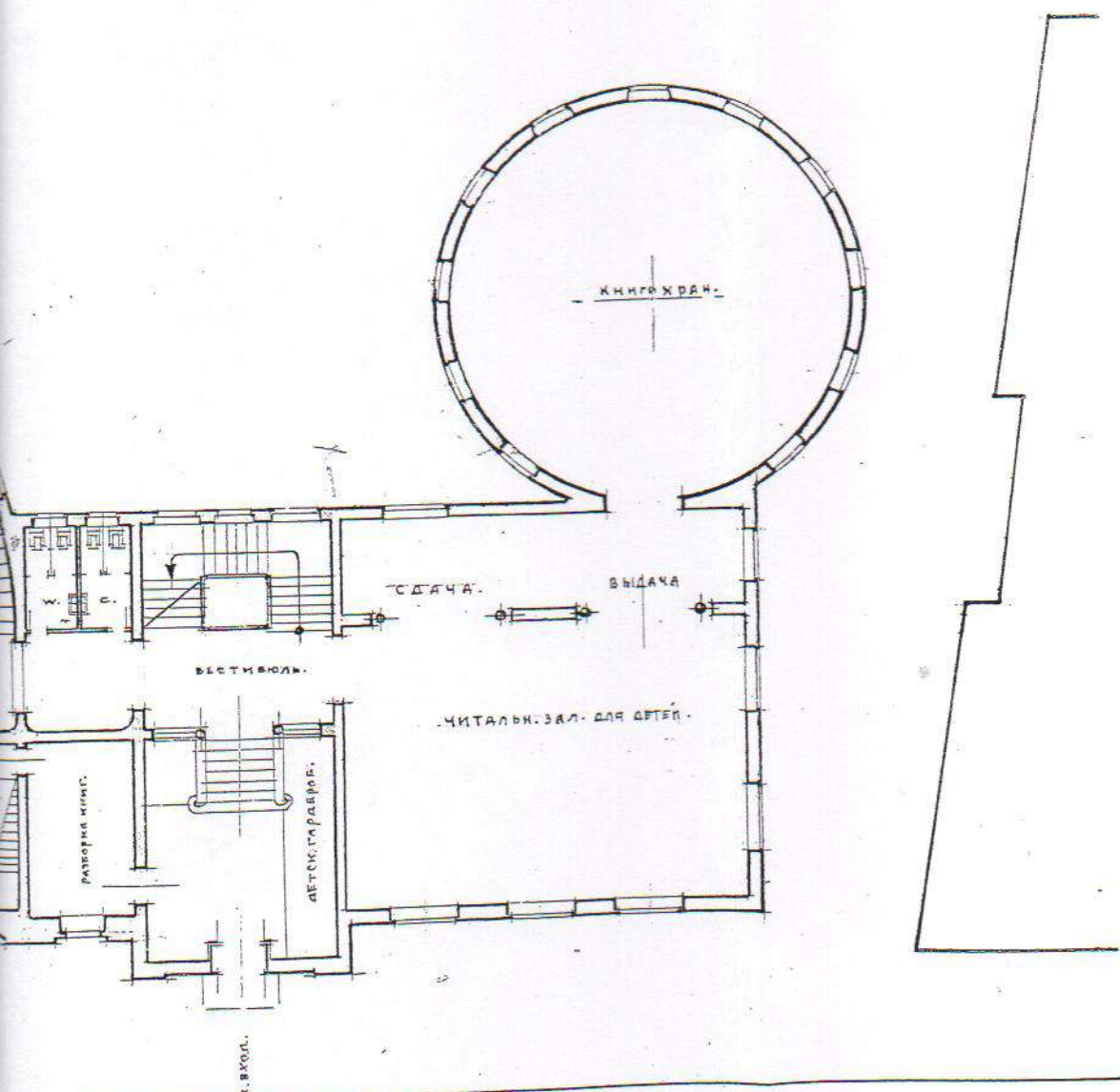
П Л А

П-75

П-122

Т Я Ж А .

ДЕТСКИЙ И СЛ. Ж. ВХОД.

ПРОЕКТИРОВАЛ АРХИТЕКТОР - ХУДОЖНИК :

Г О Р . В И Н Н И Ц А - А В Г У С Т - 1 9 3 3   Г О Д А .

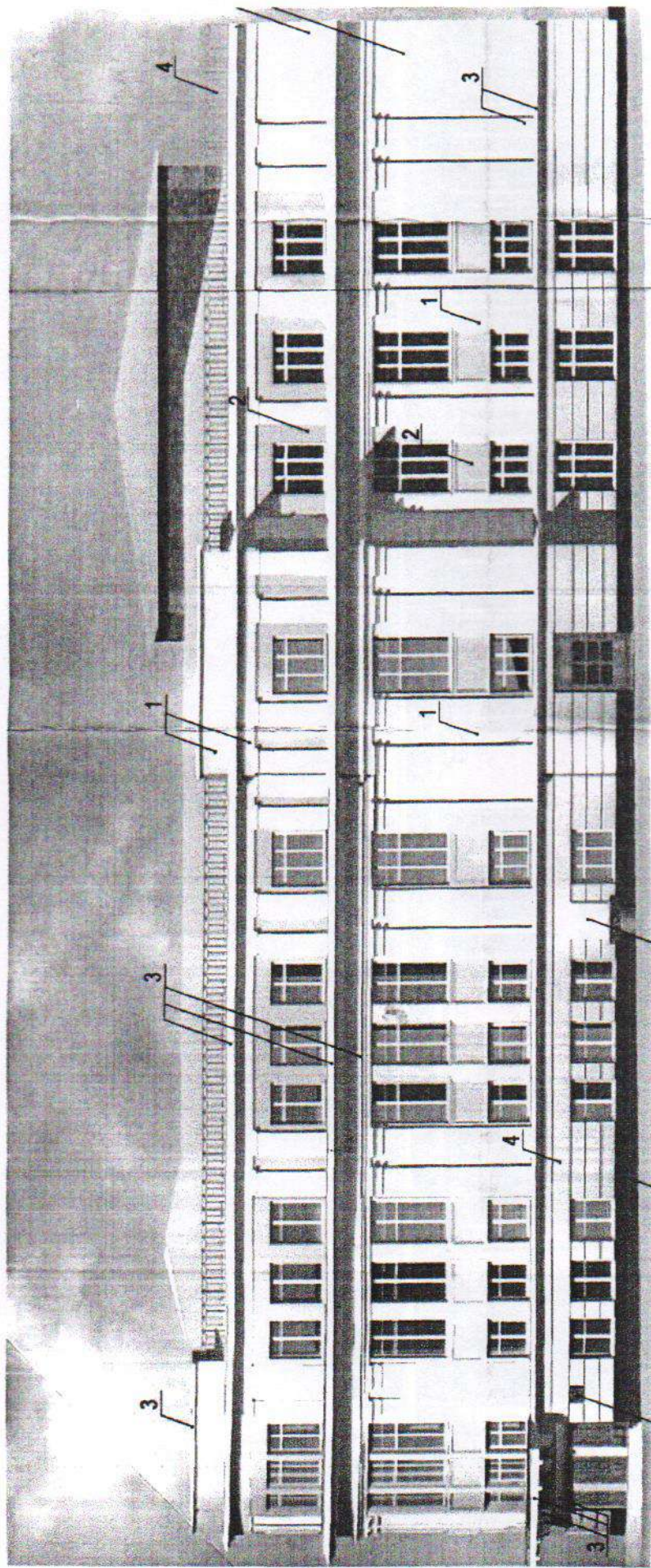
Б у д о в е л ь н ы й   П о г о д о ж е н о

13/12

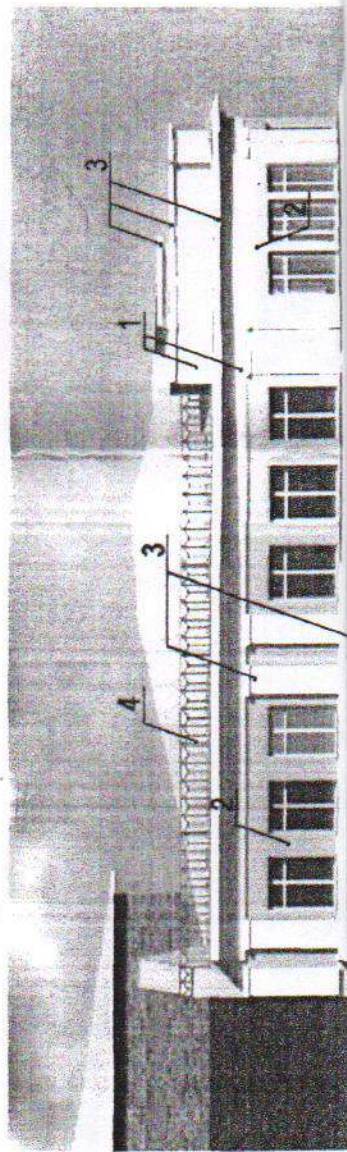
Борисов

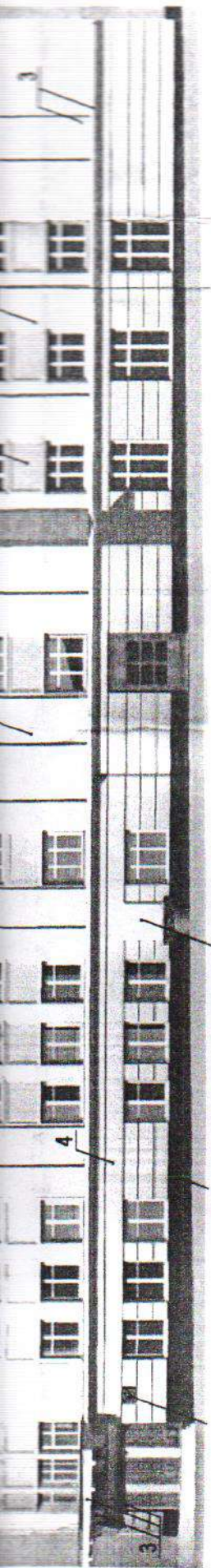

ПАСПОРТ ОПОРЯДЖЕННЯ ФАСАДІВ

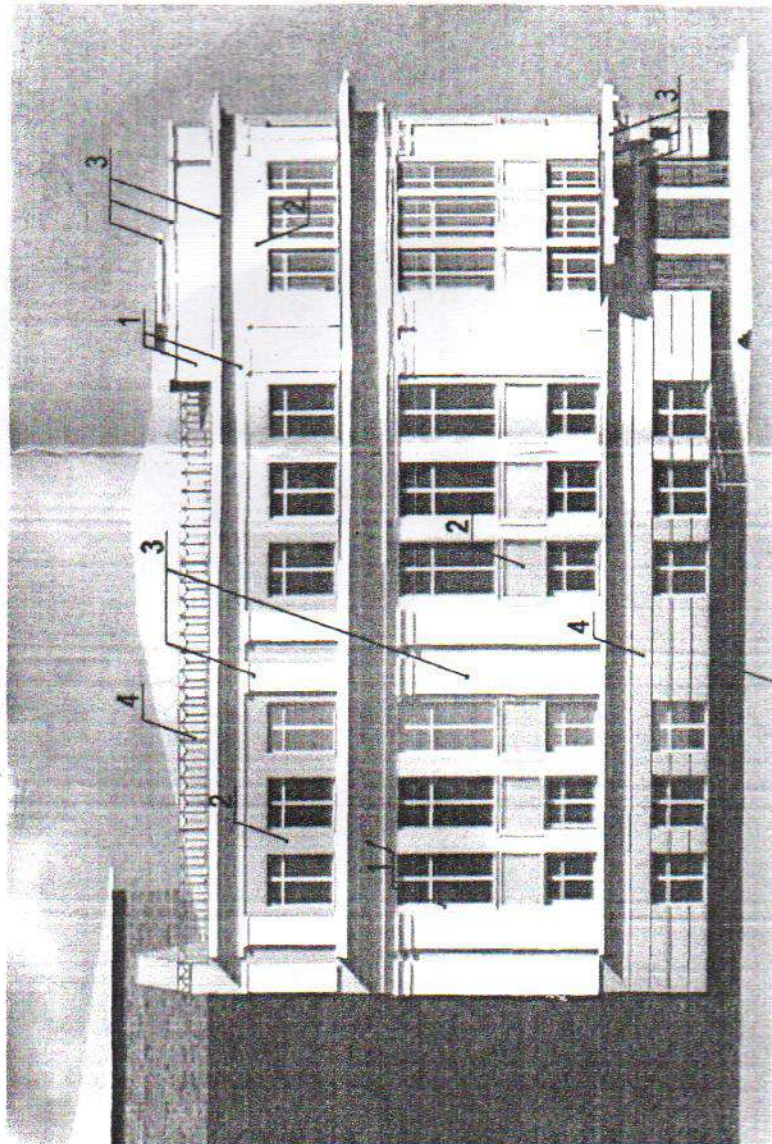

фасад по вул. Соборній

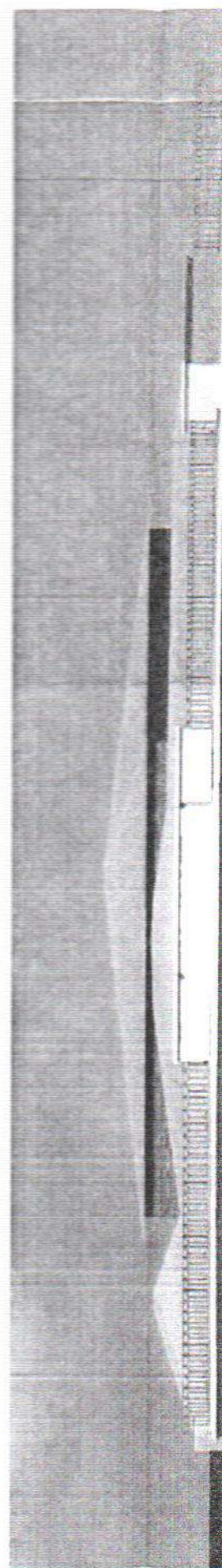

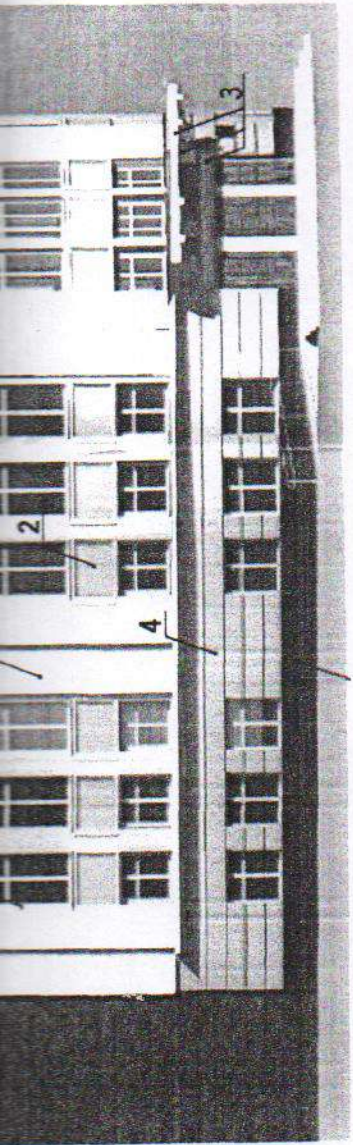

фасад по вул. Соборній

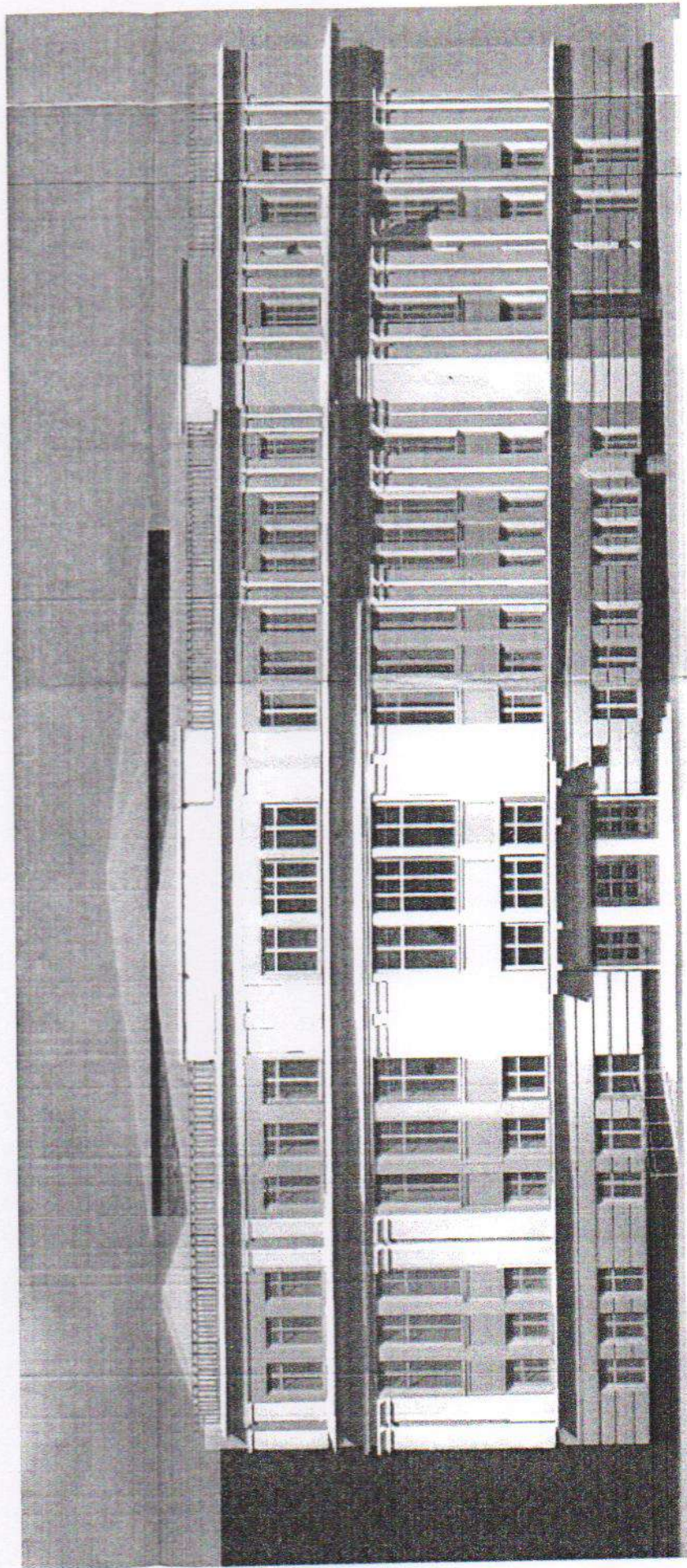

фасад по вул. Арх. Артинова

фасад по вул. Арх. Артинова

фасад по вул. Арх. Артинова – Соборна

ВІННИЦЬКИЙ ФІЛІАЛ "НДІПРОЕКТРЕКОНСТРУКЦІЯ"(2005р.)